

Verifikaciona Misija je bila unapred osudjena na propast

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Dani 26-29

Tokom trodnevnog svedocenja, General Karol Drevinkievic je do detalja opisao predratni period na Kosovu. Od pocetka oktobra 1998, general Drevinkievic je bio zamenik Ambasadora Vilijama Vokera, sefa Kosovske verifikacione misije (KVM), cije je osnovno zaduzenje bilo da osigura implementaciju sporazuma koji su potpisali ambasador Ricard Holbruk i tadasnji predsednik SRJ Slobodan Milosevic. Sporazum je bio poslednji pokusaj da se izbegne NATO bombardovanje. General je svedocio da vlasti SRJ nisu pokazale gotovo nikakav interes da sprovedu sporazum, i da su uglavnom odbijali saradnju sa KVM.

Potpisujuci Sporazum, SRJ se obavezala da broj policajaca na Kosovu smanji na nivo od februara 1998, i da vrati vojsku u kasarne. Trebali su svake nedelje da izvestavaju KVM o jedinicama koje su bile iznad broja koji je odredio Sporazum, ali to nisu redovno radili. Tokom 1998, bio je znatno povecan broj jugoslovenskih i srpskih snaga u pokrajini, sa namerom da se iskoreni OVK. General je svedocio da im srpska strana nikada nije dala osnovni podatak -- koliko je bilo policajaca na Kosovu u februaru 1998, tako da pripadnici KVM nisu mogli da ocene da li je taj cilj ispunjen, ili ne. Uz to, KVM-u je bio zabranjen pristup objektima koje su trebali da kontrolisu.

SRJ je takodje ogranicavala pristup stranim strucnjacima, ukljucujuci forenzicare. Posle masakra u selu Racak u januaru 1999, na primer, odbijeni su zahtevi za vize sefice tuzilastva Karle Del Ponte i sudskog tima istrazivaca. Od pocetka misije, vlasti SRJ su krsile Sporazum, koji ih je obavezao na punu saradnju sa KVM. Na primer, odbijali su da daju vize za vise ulazaka clanovima misije i odugovlacili su izdavanje viza novim clanovima. Ponasanje jugoslovenskih vlasti znatno je umanjilo efikasnost KVM. Uz to, zemlje clanice KEBS-a postovale rokove o slanju clanova. Tokom svog petomeseecnog postojanja, Misija nikada nije dostigla pun sastav od 2000 clanova.

Tokom svedocanstva, postala je jasna frustracija Generala Drevinkivica sa srpskom i jugoslovenskom stranom, koji ocigledno nisu bili zainteresovani da ispune svoju obavezu iz Sporazuma i izbegnu rat na Kosovu. Premda Oslobojilacka Vojska Kosova (OVK) nije potpisala Sporazum, njeni komandanti su pristali na prekid vatre, ali se ni oni toga nisu pridrzavali. Svaki napad na srpske snage izazvao je veci, i kako je general upozorio srpsku i jugoslovensku snagu, nesrazmerno ostar odgovor. Rezultat je bilo postepeno pojacavanje neprijateljstava, koje jej kulminiralo kada su OVK ubili trojicu srpskih policajaca u januaru, na sto je srpska strana odgovorila tako sto su opkolili i napali selo Racak, u kome su ubili 45 civila i ranili jos pet. Masakr u selu Rugova u kome je 25 Albanaca ubijeno dve nedelje kasnije nije dobio jednak publicitet, jer se u medjunarodnoj javnosti jos nije stisala oluja nakon Racka.

Mnogi smatraju da je pokolj u Racku bila prekretnica nakon koje se promenio stav medjunarodne javnosti u odnosu na Kosovo.

General je posvedocio da je 16 sati nakon masakra posetio Racak sa ambasadorom Vokerom. Na ulazu u selu su videli obezglavljeno telo starijeg muskarca. U blizini sela u jarku su naisli na desetine tela ljudi, koji su ubijeni iz automatskog oruzja. Niko od zrtava nije bio naoruzan i svi su bili u civilnoj odeci; neki su bili u papucama i kaljacama u kojima se ne moze hodati po sumi. Kada je ambasador Voker odrzao press konferenciju na kojoj je objavio da je doslo do pokolja civila i da su odgovorne srpske snage, proglasen je nepozeljnom osobom i dato mu je 48 sati da napusti zemlju (premda je ta naredba kasnije povucena.)

Nakor masakra u selu Racak, zapoceli su pregovori u Rambujeu, sto je bio poslednji pokusaj da se nadje mirno resenje kosovskog problema. Medjutim, General je pred sudom posvedocio da je jugoslovenska strana nastavila da gomila naoruzanje i dovodi vojnike na Kosovo, premda su istodobno ucestvovali u mirovnim pregovorima. Srpski policajci su cesto napadali osoblje KVM-a, a stab jugoslovenske vojske izdao je naredjenje za napad, ukljucujuci i zabranu pristupa KVM monitorima u zone sukoba (cime su direktno krsili oktobarski sporazum.) Naredjenje za napad je nedavno pronadjeno medju nekim dokumnetima, i vidi se da je izdato u vreme dok su bili u toku pregovori u Rambujeu. U naredjenju je takodje i nalog da se civili povuku iz zona sukoba, ali je General izjavio da to niko nije ni pokusao da ucini. Takodje je rekao da nije

naslutio da srpska strana priprema da deportuje albanski stanovništvo pre svog odlaska s Kosova, 20.03., cetiri dana pre pocetka NATO bombardovanja. Ovo je osporio jedan clan Generalovog tima koji je svedocio o razgovoru koji je imao sa visokim oficirrom JNA, ciji identitet Sud stiti. Pukovnik Ricard Ciaglanski je svedocio dan posle Generala i rekao je da mu je preneo informaciju koju je dobio od oficira JNA [da jugoslovenska srtrana priprema deportaciju, prim.prev.] ali da je General "odabrao da u to ne poveruje."

Iz svedocanstava obojice se, medjutim, jasno vidi da je misija KEBS-a bila od pocetka osudjena na neuspeh. OVK nije potpisala sporazum, ali se obavezala na primirje. Medjutim, ni oni nisu postovali taj dogovor dok je KVM bio na terenu. Istovremeno, bilo je prazno i Milosevicevo obećanje da ce da smanji vojno prisustvo na Kosovu. Od oktobra 1998 do marta 1999, Milosevic je samo povecavao koncentraciju vojske i policije na KOsovu, sve dok nije uspostavio potpunu kontrolu nad pokrajnom. 24.03.1999, kada je pocela NATO bombardovanje, srpske snage bile su dovoljno jake da su uspeli da u kratkom roku iz svojih domova proteraju 90% albanskog stanovništva Kosova. Premda se OVK naoruzavala, nisu bili dovoljno jaki da se suprotstave srpskim snagama. Premda Milosvic tvrdi da srpske snage nisu proterale albansko stanovništvo, nego da su ljudi posli u zbegove da izbegnu ratna dejstva, svi dosadasnji svedoci koji su preziveli taj period tvrdili su pred sudom da ne bi napustili svoje domove da nisu bili proterani. Svedocenje Pukovnika Ciaglinskog, koje analiziramo u sledecem izvestaju, uklapa se u tu interpretaciju i ide u prilog tezi tuzilaca da je masovna deportacija bila unapred planirana i dobro koordinisana.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/verifikaciona-misija-je-bila-unapred-osudjena>